Babayani

Zamansız
Yazılar

NEBİL ÖZGENTÜRK

© KARAKARGA YAYINLARI 45

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

BABAYANİ
Nebil Özgentürk

Genel Yayın Yönetmeni: M. K. Perker
Editör: Başak Tan
Yayın Koordinatörü: Mesud Ata
Görsel Yönetmen: Sedat Gösterikli
Reklam ve Tanıtım Müdürü: Bilgen Ülgen

1. Baskı: Nisan 2017
ISBN: 978-605-9670-47-0

İmtiyaz Sahipleri: Yelda Cumalıoğlu, M. K. Perker

KaraKarga Yayınları, Destek Yayınları'nın alt kuruluşudur.

Yayıncı Sertifika No: 13226

Adres: Abdi İpekçi Cad. No 31/5
Nişantaşı / İstanbul
Tel: (0 212) 252 22 42
Fax: (0 212) 252 22 43

karakarga.com
info@karakarga.com
karakargayayinlari
karakargayayinlari
karakargayayin

Baskı: Deniz Matbaa Mücellit
Adres: Gümüşsuyu Cad. Odin İş Merkezi
Kat 2, B Blok, No 403, Topkapı - İstanbul
Tel: 0 212 613 30 06
Matbaa Sertifika No: 29652

KARAKARGA

NEBİL ÖZGENTÜRK

1959 yılında Adana'da bir berberin oğlu olarak doğdu. İlk ve orta eğitimini Adana'da tamamladı. 1981 yılında İzmir Ege Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden mezun oldu. Günaydın ve Sabah gazetelerinde muhabirlik yaptı. 1990 yılında Sabah Gazetesi'nde röportaj köşe yazarlığına başladı. 1992 yılında Sabah gazetesinde her hafta yaptığı portre röportajlardan oluşan "Bir Yudum İnsan" kitabından yola çıkarak "Bir İnsan Bir hayat" isimli kısa belgeselleri hazırlamaya başladı. 1994 yılında "Bir Yudum İnsan" programı ile televizyon ekranlarında oldu. Ardından "Türkiye'nin Hatıra Defteri", "Rüzgâra Karşı Yürüyenler" adlı ses getiren belgesellere imza atmaya devam etti. Can Dündar'la birlikte "İstanbul'un Entelektüel Tarihinden Tanıklıklar belgeselini yaptı. Yaptığı belgesellerle sanat, spor, siyaset, edebiyat alanında bir çok önemli ismi hikayeleriyle Türkiye'ye tanıttı. Bine yakın televizyon programına imza attı.

Bazı Ödülleri

Türkiye Gazetecilik Başarı Ödülü Onur Belgesi - Röportaj Dalında Yılın Gazetecisi, 1994
Türkiye Gazetecilik Cemiyeti Türkiye Gazetecilik Başarı Ödülleri, "TV-Kültür, Sanat, Magazin", 2005
Çağdaş Gazeteciler Derneği Mahmut Tali Öngören Ödülü, 2008
38. Altın Kelebek En İyi Güncel Kültür Sanat Programı - "Yaşamdan Dakikalar", 2011
Sedat Simavi Ödülü - "Sanatımızın Hatıra Defteri", 2013

ÖNSÖZ

YANİ "BABA" ADAMLAR. BABA YANİ...

Yıllar var ki alçakları, namussuzları ve görgüsüzleri yazıyorum! Yüreği kin ve irin bağlamış kişileri anlatıp duruyorum! Baskıcı, zalim, hoyrat, ihbarcı, işkenceci, riyakâr, vicdansız, yalancı ve rezil rüsva tipler gelip geçiyor satırlarımdan.

Kısacası, belgesellerime ve kitaplarıma kötünün kötüsü ve soysuz mahlûkları konu ediyor, nakış gibi işliyorum!

Şimdi...

"Nasıl olur kardeşim? Sen genellikle üreten, acı çeken, sansürlenen sanat adamlarının, zulme uğramış kişilerin belgesellerini yaptın, sevdiklerimizi yazdın." diye sorabilirsiniz!

Ama oluyor işte...

Çünkü çekilen her acının acı çektireni, işkence görenin işkencecisi, mazlumun zalimi, ezilenin ezeni vardır. Her hazin öykünün de iyi ve kötü kahramanları... Tabii ki film ya da romanlarda olduğu gibi çatışıp durur her iki taraf.

Barışı anlatırken şahinlerin zulmünü de anlatırsınız. Kıyıya vurmuş bir çocuk bedenini okurlarınızla paylaşırken, cellatları da lanetlersiniz. Töre kurbanı bir genç kızı yazarsınız, tetiği gözünü kırp-

madan çeken ağabey ya da babaya da öfke duyarsınız. Tek bir şiiri yüzünden yıllarca hapis yatmış bir şairi konu edersiniz, kararı veren hoyrat adamlar da dolanır dilinize. Sürgünde kahrından ölen ya da suikasta kurban giden, hapislerde çürüyen, mahkeme koridorlarında ömür tüketen sanatçıların, düşünce adamlarının hayatını belgeselleştirirken baskıcı iktidarlardan, riyakâr iktidar sahiplerinden de söz edersiniz.

Benim yazı maceram, belgesel yolculuğum hep böyle gelip geçti.

Her insan hikâyesinde bir hüzün buldum. Hüzünleri anlatırken "kötü adamları" hatırlattım. Kötü adamları lanetlerken, vicdan sahiplerine sarıldım!

***

"Tevazu sahibi, görmüş geçirmiş, derviş" gibilere eski dilde "Babayani" derlermiş. Açıkçası benim sevdiğim insan tiplerine çok uyuyor.

İşte, bu kitapta, yıllardır olduğu gibi yine "babayanileri" anlattım ve adını da tabii ki *Babayani* koydum.

Fakat diğer kitap ve çalışmalarımdan bir farkı var.

"Başkalarını anlatmaktan kendini anlatmaya vakit bulamadın." diye takılırlardı arkadaşlarım bana. Bu kez az da olsa vakit buldum.

Kitapta okuyacağınız yazılar arasında, ilk gençlik yıllarımdan anekdotlar var. Aile öykülerim var. Tanıklıklarım var. Şairin dediği gibi "yaşadıklarımdan öğrendiklerim" de var, yaşarken ayakta kalmaya dair ipuçları da... Sevdiğim insanların yaşam öyküleri de...

Ama genellikle de... Yani, önünde sonunda "babayani" adamlar...

Bu arada "kendini yazmıyorsun" diyen iki yakın dostumun; Zülfü Livaneli ve Sunay Akın'ın "beni" anlattığı satırları da var.

Sevgiyle kalın, hoşça okuyun...

Nebil Özgentürk

Zülfü Livaneli:
"TARİHE KAYIT DÜŞEN ADAM"

1986 yılında ilk kez Moskova'ya gittiğimde, caddeleri süsleyen dev heykeller şaşırtmıştı beni.

Kentin her köşesi, büyük edebiyatçıların, büyük bestecilerin bronz görüntüleriyle doluydu.

Oysa ben gitmeden önce Moskova'nın Sovyet büyüklerinin heykelleriyle dolu olduğunu sanırdım.

Bunun yerine Puşkin, Mayakovski, Gogol, Çaykovski'yle karşılaşmıştım.

Sokakta rastladığınız her kişiye, Tolstoy'un ve Dostoyevski'nin müzeye dönüştürülmüş evlerini sorabiliyordunuz. Hemen gösteriyorlardı.

Geçmişin değerlerini dümdüz eden bir ihtilale rağmen, sanatçılarına sahip çıkmaları beni çok etkilemişti.

***

Almanya, bir ülkenin başına gelebilecek en büyük felaketle sarsılmış ve ikiye bölünmüştü. Şair ve oyun yazarı Bertolt Brecht, Doğu'yu tercih etmiş ve oranın yurttaşı olmuştu. Buna rağmen Batı

Almanya ders kitaplarında Brecht'e saygıyla yer vermeyi sürdürdü.

Benim için bu da şaşırtıcı bir vefa örneğiydi.

***

Fransa, İngiltere, Almanya, İspanya gibi ülkelerin sanat ve kültür adamlarına ne kadar derinden sahip çıktığını anlatmaya gerek bile yok.

İngiltere "tarihteki en önemli İngiliz" olarak ne bir komutanı, ne bir devlet adamını seçiyor. Zirveye çıkardıkları isim William Shakespeare.

***

Bizim sanatçılarımız ise her dönemde itilip kakıldı. Kimi zaman adam yerine konmamanın, kimi zaman beş para etmez yöneticilerin gölgesinde kalmanın, kimi zaman da hapsin, sürgünün, idamın acısını yaşadı.

Pir Sultan'dan Nefi'ye, Sabahattin Ali'ye uzanan kanlı çizgi, zaman, mekân, ideoloji farkı gözetmeyen ve yüzyıllara damgasını vuran bir barbarlığı, bir kültür düşmanlığını vurguluyordu.

Bu kadar ağır darbeler yemeyen kültür adamları da kör bir kuyunun dibindeki taş gibi unutuluşa terk edildiler.

Kendilerine aldırmayan bir toplum için yazıp çizmenin hüznünü yaşadılar.

***

Son yıllarda genç bir aydının çabaları, sanatçıların üzerine örtülmeye çalışılan bu ağır ve zalim şark çadırını bir yerlerinden deliyor, parçalıyor.

Nebil Özgentürk'ün *Bir Yudum İnsan* adlı programı, genç kuşaklarda pek ender rastlanılan biçimde "kadir kıymet bilme" belgeselidir.

Nebil Özgentürk de Türkiye'nin "masumiyet çağının" belgeselcisidir.

***

Nebil Özgentürk'ün neden kendine böyle bir görev biçtiğini düşündüm uzun uzun.

Sonunda onun, soyadında da belirtildiği gibi özge, yani başka bir Türk olduğu kanısına vardım.

Çünkü sanat ve kültür adamlarına yaklaşımı, olağan bir Türk yaklaşımı değil.

Başka türlü bir özen.

Birçok sanatçıyı Nebil Özgentürk ve arkadaşlarının yaktığı projektörler altında izledik...

Ve bu insanlar teker teker ölüp, aramızdan ayrıldığında Nebil'in ne kadar büyük bir arşive imza attığını bir kez daha kavradık.

Özgentürk, "kültür tarihimize kayıt düşen adam" olarak anılmayı çoktan hak etti.